

Van : *Adviescommissie Familie- en Jeugdrecht*
 Datum : *26 februari 2014*
 Betreft : ***Wet op de jeugdverblijven***

SAMENVATTING

Conclusie

In het licht van de toenemende aandacht van de overheid voor veiligheid en welzijn van kinderen (zowel in het algemeen als specifiek voor kinderen in residentiële instellingen en/of pleegzorg) en artikel 20 IVRK is de commissie positief over het wetsvoorstel Vaststelling van bepalingen op het gebied van jeugdverblijven.

Kernpunten

- expliciet benoemen van art. 20 IVRK in de memorie van toelichting;
- aansluiten bij de regeling “gratis VOG voor vrijwilligers die met minderjarigen werken”.

Advies

De aandacht van de overheid voor veiligheid en welzijn van kinderen is al oud. De Kinderwetten uit 1905 hadden reeds aandacht voor wat men toen en lang nadien verwaarlozing noemde. Vanaf midden jaren zestig groeide in de samenleving de aandacht voor mishandeling van kinderen. In 1972 zijn de eerste vier Bureaus Vertrouwensarts inzake kindermishandeling opgericht. Eerst achttien jaar later, in 1990, heeft de overheid voor het eerst een beleidsnota uitgebracht over de bestrijding van kindermishandeling.

In het Burgerlijk Wetboek is (na veelvuldig aandringen van het Comité voor de Rechten van het Kind hiertoe) bij wet van 8 maart 2007 (Stb. 2007, 145 inwerking getreden op 25 april 2007) een verbod op geweld in de opvoeding van kinderen opgenomen. De corrigerende tik behoort hierdoor niet meer tot de opvoeding.

De Inspectie Jeugdzorg heeft in 2010 haar zorgen uitgesproken over het gebruik van particulier zorgaanbod in de jeugdzorg. Als gevolg van de wachtlijsten in de jeugdzorg maakten steeds meer Bureaus Jeugdzorg (vanaf 1 januari 2015: gecertificeerde instellingen) gebruik van particulier zorgaanbod. In Nederland zijn er enkele honderden organisaties die, buiten de reguliere jeugdzorg om, particuliere jeugdzorg aanbieden. Omdat zij niet provinciaal gefinancierd worden vielen deze niet onder de Wet op de Jeugdzorg. Daardoor kon de Inspectie Jeugdzorg hier ook geen toezicht op houden. De Staatssecretaris heeft in reactie op dit signaal van de inspectie aangegeven dat zij samen met de inspectie op zoek zou gaan naar mogelijkheden teneinde de kwaliteit van zorg, het toezicht daarop en de veiligheid van kinderen in het particuliere aanbod te kunnen waarborgen (Kamerstukken II 2010-II 31 839, nr. 87).

Op 8 oktober 2012 heeft de commissie Samson het rapport “Omringd door zorg, toch niet veilig”, een onderzoek naar seksueel misbruik van door de overheid uit huis geplaatste kinderen van 1945 tot heden, afgerond.

Tegenwoordig is veiligheid van het kind de eerste prioriteit in de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg.

Artikel 20 IVRK bepaalt dat een kind dat tijdelijk of blijvend het verblijf in het gezin waartoe het behoort, moet missen, het recht heeft op bijzondere bescherming en bijstand van staatwege. De Staten die partij zijn, waarborgen in overeenstemming met hun nationale recht, een andere vorm

van zorg voor dat kind. Deze zorg kan, onder andere plaatsing in een pleeggezin omvatten, Kafalah volgens het Islamitische recht, adoptie of, indien noodzakelijk, plaatsing in geschikte instemming voor kinderzorg. Bij het overwegen van oplossingen wordt op passende wijze rekening gehouden met de wenselijkheid van continuïteit in de opvoeding van het kind en met de etnische, godsdienstige en culturele achtergrond van het kind en met zijn of haar achtergrond wat betreft de taal.

Het bovenstaande in onderling verband en in samenhang beschouwd, acht de commissie het wetsvoorstel Vaststelling van bepalingen op het gebied van jeugdverblijven positief.

De commissie beveelt nog wel aan in paragraaf 1.3 van de Memorie van Toelichting, artikel 20 IVRK expliciet te benoemen en niet slechts te verwijzen naar het IVRK. Uit artikel 20 IVRK vloeit juist rechtstreeks voort dat op de overheid de plicht rust de veiligheid en de ongestoorde ontwikkeling van de kinderen in jeugdverblijven te waarborgen. Ook kan nog verwezen worden naar artikel 19 IVRK, het recht op bescherming tegen kindermishandeling.

Ten aanzien van artikel 6 van het wetsvoorstel, de verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (VOG), beveelt de commissie aan te sluiten bij het gratis VOG voor vrijwilligers, hetwelk vanaf het najaar van 2014 structureel zal worden ingevoerd.

Uit paragraaf 3.4 van de Memorie van Toelichting blijkt dat de kosten voor het aanvragen en in het bezit hebben van een recente VOG voor het bestuur, de medewerkers en de vrijwilligers die duurzaam met de kinderen in contact komen, circa € 30,00 per verklaring bedragen.

Het is de commissie bekend dat het Verwey-Jonker Instituut in de eerste helft van 2013 onder andere onderzoek heeft gedaan naar de pilot "Gratis VOG voor vrijwilligers die met minderjarigen werken". Binnen de pilot kregen vrijwilligers de kosten van € 24,55 (thans dus € 30,00) voor de elektronische aanvraag van de VOG terug. Aan het project namen drie grote koepelorganisaties deel: het Steunpunt KinderVakanties, Scouting Nederland en NOC*NSF. Het Verwey-Jonker Instituut concludeerde dat de pilot als stimulans voor veiligheid in het vrijwilligerswerk heeft gewerkt. Uit het onderzoek is gebleken dat enkele VOG-aanvragen binnen de pilot hebben geleid tot een weigering van de VOG aan (aspirant)vrijwilligers met relevante antecedenten. Hoewel de vertaling van landelijk preventiebeleid naar lokaal niveau nog de nodige aandacht verdient, heeft de pilot een positief effect gehad.

Het is de commissie bekend dat de Staatssecretaris de Tweede Kamer op 26 juni 2013 heeft geïnformeerd dat hij de pilot gefaseerd zal uitbouwen naar een structurele regeling voor vrijwilligers die met minderjarigen werken of met mensen met een verstandelijke beperking. De kosten van de VOG voor vrijwilligers die met kinderen werken zullen verdisconteerd worden in het algemene tarief van de VOG.

De commissie beveelt tot slot aan de registratie van VOG-weigeringen voor vrijwilligers in de jeugdinternaten te koppelen aan de registratie van VOG-weigeringen voor vrijwilligers bij sport- en hobbyclubs.